

Opgave 1 Persoonsgerichte aanpak van hooligans

Bij deze opgave horen de teksten 1 tot en met 3.

Inleiding

De overheid richt zich al een aantal jaren op het bestrijden van overlast als onderdeel van het criminaliteitsbeleid. In Rotterdam is mede daarom de hooliganaanpak in 2009 geïntensiveerd. De Voetbaleenheid (VBE) van de politie Rotterdam-Rijnmond is aan het einde van dat jaar van start gegaan met het project Hand in Hand waarin veertig jonge hooligans persoonsgericht aangepakt worden (tekst 1).

In 2010 is de voetbalwet in werking getreden (tekst 2). Anderhalf jaar na de invoering van deze wet, wil de Tweede Kamer de wet aanscherpen omdat deze niet toereikend zou zijn (tekst 3).

Lees tekst 1.

- 1p 1 De politie heeft verschillende taken zoals bijvoorbeeld hulpverlening. Noem een andere taak van de politie die te herkennen is in de regels 75-83.

In tekst 1 komen verschillende manieren aan de orde om hooligans aan te pakken. In de regels 75-83 is de aanpak het vragen van informatie aan de Hooligan en in de regels 102-106 is de aanpak het uitschrijven van een bekeuring voor iedere overtreding.

- 4p 2 Met welke theorie over de oorzaak van criminaliteit valt de aanpak waarbij informatie gevraagd wordt (regels 75-83 van tekst 1) te onderbouwen en met welke theorie de aanpak waarbij voor iedere overtreding een bekeuring wordt uitgeschreven (regels 102-106)? Leg je antwoorden uit.

Vanuit 'linkse' en 'rechtse' politieke visies wordt verschillend aangekeken tegen **oorzaak** en **aanpak** van criminaliteit.

- 4p 3
- Geef een citaat (met regelnummers) uit tekst 1 waaruit blijkt dat bij het zoeken naar een **oorzaak** van hooligangedrag gedacht wordt vanuit een 'linkse' visie op criminaliteit.
 - Geef ook een citaat (met regelnummers) uit tekst 1 waaruit blijkt dat bij de **aanpak** gedacht wordt vanuit een 'rechtse' visie.
 - Leg je antwoorden uit.

Zie de regels 54 tot en met 71 van tekst 1.

Het Rotterdamse project Hand in Hand waar de persoonsgerichte aanpak van hooligans deel van uitmaakt, is een voorbeeld van integraal veiligheidsbeleid.

- 2p 4 Welk kenmerk van integraal veiligheidsbeleid is te herkennen in dit deel van tekst 1? Omschrijf het kenmerk en licht je antwoord toe.

Lees de regels 9 tot en met 15 van tekst 2.

- 2p 5 Tot welke leeftijd geldt dat jonge kinderen zelf niet vervolgd kunnen worden? Leg uit waarom dat in de wet zo is geregeld.

Lees tekst 3 en zie de regels 35 tot en met 61 van tekst 1.

Een straf of maatregel wordt opgelegd om één of meerdere doelen te bereiken. In tekst 3 wordt gepleit voor het uitbreiden van het stadionverbod. Je kunt je afvragen of met dit voorstel – met name in de toekomst – de beoogde doelen bereikt zullen worden.

- 4p 6 Beargumenteer dat twee verschillende doelen van straf met een stadionverbod (voor met name deze jonge hooligans) waarschijnlijk niet bereikt zullen worden. Maak gebruik van gegevens uit regel 35-61 van tekst 1.

Zie de regels 19 tot en met 37 van tekst 3.

Bij de voorstellen van de voetbalbond en de standpunten van de Kamer speelt het dilemma van de rechtsstaat.

- 4p 7 – Leg het dilemma van de rechtsstaat uit.
– Leg voor elk van beide kanten van het dilemma uit wat de gevolgen zullen zijn als de genoemde voorstellen worden doorgevoerd.

Hooligangedrag is vaak gewelddadig en heeft negatieve gevolgen voor de maatschappij in het algemeen en voor de directe slachtoffers in het bijzonder, zowel materieel als immaterieel.

- 2p 8 Geef drie mogelijke immateriële gevolgen van geweld.

Opgave 1 Persoonsgerichte aanpak van hooligans

tekst 1

Op huisbezoek bij de harde kern

Huisbezoeken van de politie aan jonge hooligans maken diepe indruk, zo blijkt uit het Rotterdamse project Hand in Hand. De Voetbaleenheid 5 (VBE) van de politie Rotterdam-Rijnmond is eind 2009 van start gegaan met het project Hand in Hand, waarin voor 40 jonge hooligans een persoonsgerichte aanpak is ontwikkeld. 10

Sinds de invoering van het project, anderhalf jaar geleden, heeft meer dan de helft van de jonge harde kern geen overlast meer veroorzaakt. De 15 jongens hebben veel te verliezen, wanneer hun directe omgeving op de hoogte wordt gebracht van de overlast die zij veroorzaken.

(...)

De Rotterdamse hooliganaanpak is 20 gebaseerd op de methodiek Hooligans in Beeld, waarbij een verbeterde kennis- en informatiepositie centraal staat. Bij de ontwikkeling van de persoonsgerichte 25 aanpak is hier nadere invulling aan gegeven.

Het eerste doel is om, naast de informatie die er al vanuit de politie is, 30 zicht te krijgen op de sociale en economische omstandigheden van de hooligans. Te denken valt aan privé-situatie, werk, inkomsten en andere factoren die stabiliteit kunnen bieden in het leven.

(...)

35 Tegenover de politie verklaren de hooligans dat ze zich aansluiten bij rellen vanwege de kick en de spanning. (...)

De binding die de hooligans hebben 40 met het voetbal en de frequentie waarmee zij voetbalwedstrijden bezoeken, loopt uiteen. Waar de groep onderling ook sterk in verschilt, is het aantal geregistreerde politie- 45 contacten; variërend van 1 tot 55. Het merendeel van de jongens heeft tussen de 1 en 5 antecedenten. In de meeste gevallen gaat het om delicten als openlijke geweldpleging, mishandeling of vernieling. Zij plegen 50 deze delicten rondom voetbalwedstrijden, maar bijvoorbeeld ook tijdens het uitgaan.

Hooligangeweld is minder voorspelbaar geworden: het vindt niet langer 55 plaats op voor de hand liggende momenten, zoals de dag van een voetbalwedstrijd of de avond ervoor. De nieuwe generatie hooligans gaat 60 met ieder willekeurig persoon de confrontatie aan. Dit veroorzaakt grote maatschappelijke onrust. Bij de hooligans die een persoonsgerichte aanpak krijgen, wordt allereerst 65 getracht een vrijwillige gedragsverandering teweeg te brengen. Beïnvloedingsmogelijkheden liggen dan op het gebied van: uit de anonimiteit halen, ouders erbij betrekken, 70 de buurtagent inschakelen en eventueel hulpverlening.

(...)

Gedurende de persoonsgerichte aanpak wordt de hooligan met enige 75 regelmaat thuis opgezocht. (...) Zij informeren dan of de hooligan voornemens is om een evenement te

bezoeken, met wie en wat de plannen zijn. Op die manier wordt ook het signaal afgegeven dat hij in de gaten
80 wordt gehouden en dat anoniem meedoen aan relletjes schoppen en het plegen van vernielingen niet mogelijk is.

Met name de hooligans die al langer
85 tot de jonge harde kern behoren en een prominente rol hebben, zullen hun gedrag niet snel laten beïnvloeden door de huisbezoeken en waarschuwingen van de Voetbaleenheid.
(...)

90 Voor diegenen waarbij de preventieve aanpak niet afdoende is, kent de persoonsgerichte aanpak ook een repressieve kant. Getracht wordt om bij deze hooligans een gedrags-
95 verandering af te dwingen door de hooligan dicht op de huid te zitten. Dit wordt ook wel een VIP-aanpak genoemd, waarbij VIP staat voor *Very Irritating Police*. De politie volgt
100 de hooligan in en rondom het stadion, maar vooral ook in de eigen om-

geving. De wijkpolitie en de directe hulpverlening (DHV) worden betrokken bij het 'vippen' en voor iedere
105 overtreding wordt een bekeuring uitgeschreven.

(...)

Duidelijk is dat de jonge hooligans het bijzonder vervelend vinden om op deze manier 'lastiggevallen' te
110 worden door de politie, zeker wanneer mensen uit de directe omgeving er ook mee geconfronteerd worden.

(...)

Voor hooligans die zich in het geheel niet laten beïnvloeden door de
115 persoonsgerichte aanpak, rest een strafrechtelijke aanpak. Inmiddels loopt het project Hand in Hand anderhalf jaar en zijn de eerste positieve resultaten geboekt. Van de 40
120 hooligans hebben er 24 in de tussentijd geen overlast meer veroorzaakt. Deze personen zijn van de lijst geschrapt, maar worden nog wel in de gaten gehouden door de politie.
(...)

naar: Vulpen, S. van (2011, oktober). Secondant.

Saskia van Vulpen is werkzaam als strategisch analist bij de Regionale Informatie Organisatie, politie Rotterdam-Rijnmond.

tekst 2

Wet tegen voetbalvandalisme en ernstige overlast van kracht

Sinds 1 september 2010 kunnen burgemeesters en officieren van justitie een langdurig gebiedsverbod of stadionverbod, een groepsverbod
5 en een meldplicht opleggen. Officieren van justitie kunnen ook een contactverbod of begeleidingsplicht opleggen aan mensen die nog voor de rechter moeten komen. Ouders
10 van jonge kinderen die voor overlast zorgen, kunnen het bevel krijgen hun kinderen niet onbegeleid ergens te laten rondhangen of na acht uur

's avonds niet onbegeleid buiten te
15 laten zijn. De maatregelen zijn bedoeld voor mensen die eerder herhaaldelijk de openbare orde hebben verstoord en als er ernstige vrees is voor herhaling. De burgemeester of de officier van justitie moet dat wel kunnen aantonen aan de hand van een overzicht van eerdere incidenten. Ook moet iemand van tevoren te horen
25 krijgen dat er een maatregel aankomt.

bron: Persbericht. Geraadpleegd 31 augustus 2010 via rijksoverheid.nl

tekst 3

Kamer: Voetbalwet werkt niet

Een meerderheid in de Tweede Kamer vindt dat de Voetbalwet niet naar behoren werkt en moet worden aangescherpt. Stadionverboden die
5 door de overheid worden opgelegd moeten niet maximaal drie maanden duren, maar een jaar.

De Voetbalwet is er nu anderhalf jaar en werd ingevoerd om hooligans
10 sneller en langer te kunnen straffen. Nog steeds loopt het af en toe flink uit de hand zoals vorig jaar na een wedstrijd van Feyenoord, toen supporters het Maasgebouw bestormden. Ook bij
15 de wedstrijd Utrecht-Twente begin december ging het mis en raakte een aantal agenten gewond.

Straffen

Eerder deze week gaf de KNVB¹⁾ al
20 aan de wet niet goed genoeg te vinden. De voetbalbond riep op tot langere straffen en een lagere bewijslast.

De Kamer is het daarmee eens en
25 vindt dat een stadionverbod minimaal één jaar door de overheid moet kunnen worden opgelegd. Ook zou het verbod niet beperkt moeten blijven tot één stadion of één gemeente maar voor alle stadions moeten gelden.
30

Stadionverbod

Een meerderheid van VVD, PvdA, PVV en CDA vindt ook dat er strengere sancties moeten komen op
35 het negeren van het stadionverbod en dat burgemeesters beter moeten handhaven.

bron: nos.nl. Geraadpleegd 25 januari 2012.

noot 1 KNVB = Koninklijke Nederlandse Voetbalbond

Opgave 2 Soap voor Nederland

Bij deze opgave hoort tekst 4.

Inleiding

Goede Tijden Slechte Tijden (GTST) was de eerste dagelijkse soap van Nederlandse bodem. De serie kreeg in het begin veel kritiek van tv-recensenten, maar werd al snel populair bij het grote publiek. Tegenwoordig kijken er gemiddeld 1,4 miljoen mensen per dag naar GTST. De soap heeft een hoge amusementswaarde maar snijdt ook spraakmakende onderwerpen aan.

Lees de regels 1 tot en met 15 van tekst 4.

Ondanks opstartproblemen heeft RTL besloten om door te gaan met het uitzenden van de soapserie GTST. Er waren wel kijkers maar dat was op zichzelf nog niet voldoende voor RTL om GTST als een succes te zien.

- 2p 9 Wat is het doel van een omroep zoals RTL? Leg met behulp van dit doel en een gegeven uit regel 1 tot en met 15 uit waarom RTL overwogen heeft om GTST van de buis te halen.

Lees de regels 28 tot en met 48 van tekst 4.

GTST was in de beginfase gebaseerd op het script van de Australische serie 'The Restless Years'. Gaandeweg werd het oorspronkelijke script steeds meer losgelaten.

- 2p 10 Omschrijf het begrip referentiekader en geef een voorbeeld uit de tekst waaruit blijkt dat Nederlanders en Australiërs een verschillend referentiekader hebben.

Lees de regels 65 tot en met 81 van tekst 4.

De schrijvers van GTST verwerkten een homoseksuele relatie in het script. Massamedia vervullen verschillende maatschappelijke functies. Eén daarvan is de informatieve functie.

- 4p 11 Geef twee andere maatschappelijke functies van de media die te herkennen zijn in de regels 65-81 van tekst 4. Geef bij elk een bijpassend citaat met regelnummers en licht je antwoord toe.

Opgave 2 Soap voor Nederland

tekst 4

Een volwassen sprookje

(...)
Op 1 oktober 1990 zond RTL 4 de eerste aflevering van Goede Tijden Slechte Tijden uit. De kritieken waren vernietigend. Hoofdrolspelers die van de straat werden geplukt, wankelbordkartonnen decors die zo mogelijk nog ongeloofwaardiger waren dan de verhaallijnen. (...) Zorgwekkend was ook dat de adverteerders wegbleven, omdat ze niet wisten wat ze aan moesten met een soap. Al na vier weken dreigde GTST van de buis te worden gehaald. Maar de kijkers – die in leeftijd uiteenliepen van 8 tot 80 – trokken zich niets aan van de kritiek. (...)

Het was niet vreemd dat GTST opstartproblemen had, want niemand in Nederland wist iets van het maken van soaps. Joop van den Ende besloot dat Nederland net als andere landen een eigen soap moest hebben. Waarom geen remake maken van een buitenlandse soap die zijn succes al had bewezen? Het Australische *The Restless Years* werd in het Nederlands vertaald met *Goede Tijden Slechte Tijden*. (...)

Uiteindelijk besloot hoofdschrijver en uitvoerend producent Olga Madsen het Australische script vrijwel helemaal in de prullenbak te gooien. De Australische cultuur verschilde te veel van de Nederlandse. “Als iemand een kusje gaf, was dat al opwinding”, zegt Madsen. Volgens Madsen ontbrak het GTST destijds aan een ‘eigen geur’.

(...) Langzaam maar zeker vonden de schrijvers een bij Nederland passende stijl. (...) Een van de grootste bezwaren van Madsen tegen de Australische soap was dat volwassenen het altijd beter denken te weten. “Ouders en leraren corrigeren de jeugd steeds, dat is stomvervelend. Ik heb het omgedraaid: de ouders doen nog veel meer verkeerd dan de kinderen. Scheiden is erger dan een appel stelen.” (...)

Kennaard Bos is als uitvoerend producent verantwoordelijk voor het inhoudelijke en creatieve deel. De grens van wat wel en niet kan, is volgens hem moeilijk vast te stellen: “Op een gegeven moment pleegden vier vrouwen samen per ongeluk een moord. Dat is op zich een vrij absurd gegeven. Maar uiteindelijk was die moord bijzaak. Het ging erom wat het geheim van de moord deed met hun vriendschap en dat sprak veel vrouwen wel aan. Een soap is een dagelijks sprookje. Het hoeft niet echt te zijn, maar wel invoelbaar. Je moet je er iets bij kunnen voorstellen.”

(...) Een van de opmerkelijkste recente ontwikkelingen in de serie was de homoseksuele relatie tussen Lucas en Edwin, begin 2011. De eerste kus van de twee mannen leidde tot een stroom aan negatieve berichten op Twitter. De ophef was zo groot, dat *De Telegraaf* in een poll op de website aan de lezers vroeg wat ze verwachten van een soap. Ruim

Eindexamen havo maatschappijwetenschappen 2013-I

havovwo.nl

75 70 procent vond dat de soap een afspiegeling moet zijn van de maatschappij en was blij met de homoseksuele relatie in GTST.

80 Door controversiële onderwerpen aan te snijden, draagt de serie bij aan de acceptatie ervan. (...)

naar: Elsevier (2011, 27 augustus).

Opgave 3 Journalistiek in Afrika

Bij deze opgave hoort tekst 5.

Inleiding

De berichtgeving over Afrika wordt voornamelijk verzorgd door Westerse journalisten.

Lees de regels 1 tot en met 10 van tekst 5.

Bij het brengen van nieuws is vaak sprake van 'framing' en dat is ook het geval bij nieuws uit Afrika.

- 2p 12 Geef een omschrijving van het begrip framing. Leg uit welk frame van westerse journalisten in de berichtgeving over Afrika te herkennen is in de regels 1 tot en met 10 van tekst 5.

Lees de regels 13 tot en met 30 van tekst 5.

Om na te gaan of Afrikaanse journalisten betere berichten leveren dan niet-Afrikaanse kun je letten op het toepassen van de journalistieke normen. Een van de journalistieke normen schrijft voor dat een journalist feiten en meningen moet scheiden.

In de regels 13 tot en met 15 van tekst 5 staat dat Bertil van Vugt van mening is dat Afrikaanse journalisten een meerwaarde hebben ten opzichte van niet-Afrikaanse. Hij geeft daarbij ook een toelichting in de regels 17 tot en met 30. Daaruit kun je afleiden dat Afrikaanse journalisten in vergelijking met niet-Afrikaanse, in een betere positie verkeren om twee andere journalistieke normen toe te passen.

- 4p 13 Noem die twee andere journalistieke normen.
Leid uit de regels 13-30 van tekst 5 af dat journalisten die uit het land zelf komen in een betere positie verkeren om beide normen toe te passen dan niet-Afrikaanse journalisten.

Lees de regels 31 tot en met 54 van tekst 5.

In een aantal Afrikaanse landen zijn de problemen zo heftig dat het met name voor kritische Afrikaanse journalisten niet veilig is om te werken volgens de journalistieke normen. Dit heeft grote gevolgen voor de kwaliteit van de berichtgeving en ook voor het maatschappelijk functioneren van de media.

- 2p 14 Noem één maatschappelijke functie van de media die in Ivoorkust minder goed vervuld kan worden dan in Nederland. Leg uit hoe dat samenhangt met het functioneren van de overheid.

Opgave 3 Journalistiek in Afrika

tekst 5

Waar zijn de Afrikaanse journalisten?

(...) En ineens waren ze daar weer: de foto's van uitgemergelde Afrikanen, de overvolle vluchtelingenkampen, de kinderen met vliegen op hun ogen, de uitstekende ribbenkassen. Journalisten van CNN, BBC, AP en Reuters staan zich te verdringen om het meest schokkende beeld naar buiten te brengen, de schreeuw om hulp vast te leggen. Maar waar zijn eigenlijk de Afrikaanse journalisten? (...)

“De meerwaarde van een Afrikaanse journalist, ten opzichte van een niet-Afrikaanse, is er wel degelijk”, zegt Bertil van Vugt, directeur van Africa interactive. “In het nieuws over de hongersnood zetten wij journalisten uit ons netwerk in om te kijken hoe het eraan toegaat in de vluchtelingenkampen in Somalië. Dat land is voor een westerse correspondent lastig om in te reizen omdat het er zo gevaarlijk is. Hij moet zich om die reden vaak aansluiten bij een hulporganisatie. Onze journalisten kennen de weg en

blijven onafhankelijk. Zij kunnen beter dan hun westerse collega's de verhalen van binnenuit brengen.” (...)

De journalist Kingsley Kobo schreef tijdens en na de verkiezingen in Ivoorkust vorig jaar veel over de situatie in zijn land. (...) Dat het leven hem, als Afrikaanse journalist werkend in eigen land, een stuk moeilijker werd gemaakt dan zijn westerse collega's, ondervond Kobo aan den lijve. Niet lang na de verkiezingen merkte hij dat hij werd gevolgd door de geheime dienst en kreeg hij bedreigingen binnen van de toen nog gevestigde orde van president Gbagbo. Begin april moest hij halsoverkop vluchten. Kobo's vrouw en twee kleine kinderen konden de journalist niet veel later volgen naar Accra in Ghana. Daar zitten ze nog steeds, bang voor de onvoorspelbaarheid van militante Gbagbo-aanhangers, de groep die na de arrestatie van de toenmalige president in april zijn verlies moest nemen.

naar: Trouw (2011, 17 augustus).

Opgave 4 Zwevende kiezers

Bij deze opgave horen de teksten 6 en 7 en tabel 1.

Inleiding

Veel kiezers zijn niet meer trouw aan een partij. Meer dan de helft van de Nederlandse kiezers veranderde tussen 2006 en 2010 in opiniepeilingen minstens een keer van partij. Dat blijkt uit het onderzoek 'Kieskeurige Kiezers'. Wat is er aan de hand met de Nederlandse kiezer? En wat betekent de toegenomen veranderlijkheid voor de kwaliteit van de Nederlandse democratie? Tekst 6 doet verslag van het onderzoek en de belangrijkste conclusies.

Lees de regels 1 tot en met 16 van tekst 6.

Het onderzoek 'Kieskeurige Kiezers' is gebaseerd op gegevens van het EenVandaag Opiniepanel. Deelnemers aan dit opiniepanel melden zich zelf aan. De onderzoekers hebben ook onderzocht of hierdoor de resultaten vertekend zijn.

- 2p 15 Leg uit hoe de resultaten van een politiek opinieonderzoek vertekend kunnen worden als mensen zich zelf aanmelden om deel te nemen.

Lees de regels 17 tot en met 33 van tekst 6.

De meeste zwevende kiezers zweven meestal binnen hun 'eigen blok' en blijven daarmee trouw aan hun eigen opvattingen.

- 2p 16 – Aan welke opvatting over de rol van de overheid op sociaaleconomisch terrein blijft een kiezer trouw als hij zweeft tussen VVD en CDA?
– Aan welke opvatting over de rol van de overheid op sociaaleconomisch terrein blijft een kiezer trouw als hij zweeft tussen PvdA en GroenLinks?

Zie de regels 30-31 van tekst 6.

Zowel kiezers ter linker- als ter rechterzijde wisselen hun partij soms in voor D66. Hierin verschilt D66 van andere partijen.

- 2p 17 Leg met behulp van het begrip pragmatisme uit waarom kiezers van zowel links als rechts hun stem kunnen geven aan D66.

Het onderzoek verwerkte gegevens uit de periode 2006-2010. In de regels 32 en 33 van tekst 6 staat dat kiezers in die tijd soms ook wisselden tussen SP en PVV.

- 2p 18 Geef twee politiek inhoudelijke overeenkomsten van SP en PVV waardoor het zweven tussen SP en PVV in de jaren 2006-2010 te verklaren is.

Lees de regels 34 tot en met 52 van tekst 6.

Van der Meer stelt: "Het wordt steeds moeilijker een coalitie te vormen." De versnippering van de machtsblokken maakt immers dat er een groter aantal partijen nodig is voor het vormen van een regeringscoalitie die het vertrouwen van de Kamer heeft. Er is echter ook nog een andere oorzaak waardoor het vormen van een coalitie, wat altijd al moeilijk was, nu nog moeilijker is geworden. Die oorzaak heeft te maken met een groter aantal zwevende kiezers.

- 2p 19 Welke afweging moeten politieke partijen maken als ze regeringsdeelname overwegen?

Vóór de jaren zeventig waren veel meer mensen trouw aan hun partij dan daarna. De verzuiling speelde daarin een grote rol.

- 5p 20 Leg uit hoe de politieke socialisatie in de verzuilde samenleving er aan bijdroeg dat mensen trouw bleven aan een partij. Geef eerst een omschrijving van het begrip politieke socialisatie en verwerk in je antwoord twee socialiserende instituties.

Bekijk tabel 1.

De politieke barometer van peilbureau Synovate is een tweewekelijkse peiling. De resultaten van een peiling staan in kolom 1 van tabel 1 weergegeven als een fictieve zetelverdeling. Opiniepeilingen zijn een factor van betekenis geworden in het politieke proces.

- 2p 21 Geef van twee actoren in het politieke proces aan hoe zij informatie van peilbureaus kunnen gebruiken.

Bekijk tabel 1

Meteen na de verkiezingen in september 2012 werd gediscussieerd over de vraag of een tweepartijencoalitie van VVD en PvdA wel genoeg politieke macht zou hebben om een overeengekomen regeerakkoord te kunnen uitvoeren.

- 2p 22 Welk gegeven uit tabel 1 geeft aanleiding voor het stellen van de vraag of die coalitie wel genoeg politieke macht heeft? Licht je antwoord toe.

Lees tekst 7.

De politiek buigt zich over de wortelingswet. Deze is op de politieke agenda gekomen naar aanleiding van de problemen rond Mauro en Sahar. Of een kwestie op de politieke agenda komt heeft te maken met de kenmerken van die kwestie.

- 3p 23 Welke kenmerken van de kwesties Mauro en Sahar hebben eraan bijgedragen dat deze onderwerpen op de politieke agenda zijn gekomen? Noem drie kenmerken.

Eindexamen havo maatschappijwetenschappen 2013-I

havovwo.nl

- De Tweede Kamer beschikt over een aantal formele middelen die ze in kan zetten om haar taken te vervullen.
- 2p **24** Welk formeel middel van de Tweede Kamer herken je in tekst 7 en bij welke taak van de Tweede Kamer hoort dat middel?
- Het proces van politieke besluitvorming kun je beschrijven met behulp van het systeemmodel.
- 2p **25** In welke fase bevindt de besluitvorming over de wortelingswet zich in tekst 7 volgens het systeemmodel? Licht je antwoord toe.

Opgave 4 Zwevende kiezers

tekst 6

Kiezer is trouw aan eigen mening en wisselt daarom volop van partij

De grillige kiezer bestaat niet. Veel kiezers zijn niet meer trouw aan één partij, maar wel aan hun eigen opvattingen. Ze zweven tussen twee of drie verwante partijen, meestal binnen het linkse of rechtse blok.

AMSTERDAM – Dat blijkt uit onderzoek van politicologen van de Universiteit van Amsterdam onder 10 55000 deelnemers aan het Een-Vandaag Opiniepanel. Volgens de onderzoekers worden de resultaten slechts in geringe mate vertekend door het feit dat de deelnemers zich 15 zelf voor het panel hebben aangemeld. (...)

Sinds 1994 zijn de Nederlandse verkiezingen de grilligste van West-Europa. Volgens politici en analisten 20 zijn de kiezers op drift geraakt. (...)

De kiezers blijken allerm minst van hot naar her te springen. Rechtse kiezers maken doorgaans een keuze tussen VVD, PVV en CDA, linkse tussen 25 PvdA, GroenLinks en SP. Van de

respondenten was 55 procent ooit van partij gewisseld, maar slechts 12 procent overgesprongen van het linkse naar het rechtse blok of omgekeerd. Alleen D66 is echt aantrekkelijk voor linkse én rechtse kiezers. Daarnaast is er ook een uitwisseling van kiezers tussen SP en PVV.

Tot in de jaren tachtig waren veel 35 mensen trouw aan de PvdA, de VVD of de confessionele partijen omdat die hun belangen vertegenwoordigden. Nu beslissen ze bij elke verkiezing opnieuw welke partij het best bij hun opvattingen past. “Uit democratisch oogpunt is deze ontwikkeling winst, omdat burgers echt een keuze 40 maken. Uit bestuurlijk oogpunt zit een donker randje aan deze ontwikkeling”, zegt Tom van der Meer, docent 45 politicologie aan de UvA. De geëmancipeerde burger wil iets te kiezen hebben. Daardoor zijn de oude machtsblokken versnipperd tot een flink aantal middelgrote partijen. “Het 50 wordt steeds moeilijker een coalitie te vormen”, aldus Van der Meer. (...)

naar: Giesen, P. (2012, 23 januari). De Volkskrant.

tabel 1

Fictieve zetelverdelingen in de Tweede Kamer op basis van een peiling op 3 november 2011 (**kolom 1**).

De werkelijke zetelverdeling in de Tweede Kamer na de verkiezingen van september 2012 (**kolom 2**).

De werkelijke zetelverdeling in de Eerste Kamer (**kolom 3**).

Partijen	kolom 1	kolom 2	kolom 3
	Peiling 3 november 2011	Tweede Kamer 17 september 2012	Eerste Kamer 7 juni 2011
VVD	35	41	16
PVV	24	15	10
PvdA	23	38	14
SP	21	15	8
CDA	14	13	11
D66	13	12	5
GroenLinks	8	4	5
ChristenUnie	5	5	2
Partij voor de Dieren	4	2	1
SGP	2	3	1
50plus	1	2	1
OSF	-	-	1

bron: Synovate.

tekst 7

‘Kinderpardon roept nieuwe willekeur op’

Het plan van PvdA en ChristenUnie voor een nieuwe wortelingswet, die een ‘kinderpardon’ verleent aan kinderen die al jaren in Nederland geworteld zijn, stuit op principiële bezwaren van de Raad van State. De raad vreest nieuwe willekeur en de aanzuigende werking op nieuwe asielzoekers.

10 DEN HAAG – PvdA en CU op hun beurt verwerpen de kritiek en dienen het plan deze week gewoon als wetsvoorstel in. De wortelingswet is de troef van de vrijwel voltallige oppositie
15 tegen het asielbeleid van het kabinet-Rutte, dat volgens critici te rigide is. De voorstanders van de wet hopen aan een meerderheid in de Kamer te komen met de steun van een deel van
20 de CDA-parlementariërs. Vorig jaar drongen de CDA-leden aan op genade voor asielkinderen. Ook veel CDA-burgemeesters en wethouders steunen het wetsvoorstel. De Tweede
25 Kamerfractie is echter ook gebonden

aan de samenwerking met de PVV, fel tegenstander van een ruimhartiger asielbeleid.

PvdA en ChristenUnie willen met de
30 wet nieuwe pijnlijke debatten voorkomen, zoals die de afgelopen jaren werden gevoerd over individuele jonge asielzoekers zoals het Afghaanse meisje Sahar en de
35 Angolese jongen Mauro. Mauro kreeg na veel politiek rumoer een studievizum voor de komende jaren. Voor Sahar werd door minister Leers van Asiel een nieuwe uitzonderings-
40 categorie in de vreemdelingenwetgeving gecreëerd: minderjarige Afghaanse meisjes die hier al jaren wonen en daardoor aantoonbaar ‘verwesterd’ zijn, mogen voortaan in
45 Nederland blijven.

PvdA en ChristenUnie willen die categorie uitbreiden naar een algemenere groep van honderden, mogelijk duizenden gevallen. (...)

naar: Hoedeman, J., Pré, R. du. (2012, 28 februari). De Volkskrant.

Opgave 5 Omroepfusies

Bij deze opgave hoort tekst 8.

Lees tekst 8.

Vergelijk je de rol van de overheid bij fusies van kranten met de rol van de overheid bij deze voorgenomen fusies van omroepverenigingen, dan zie je een groot verschil. Bij fusies tussen kranten speelt de overheid doorgaans geen rol.

2p **26** Geef een reden voor het verschil in de rol van de overheid bij een fusie van kranten enerzijds en bij omroepverenigingen anderzijds.

1p **27** Zou gezien de mediawetgeving een fusie tussen RTL en SBS ook een kostenbesparing voor de overheid opleveren? Licht je antwoord toe.

De concurrentieverhouding tussen publieke en commerciële zenders is ingewikkeld omdat de spelregels voor publieke zenders en commerciële zenders verschillen. Die verschillen betreffen regels ten aanzien van de **inhoud** van de programmering en ook regels ten aanzien van de wijze waarop **inkomsten** verkregen worden.

2p **28** Leg uit dat de commerciële zenders een concurrentievoordeel hebben ten opzichte van de publieke zenders vanwege regels die de **inhoud** van de programmering betreffen.

2p **29** Leg uit dat de publieke zenders een concurrentievoordeel hebben ten opzichte van de commerciële zenders vanwege de wijze waarop **inkomsten** verkregen worden.

De minister bezuinigt op de publieke omroep door het aantal zendgemachtigden terug te brengen van 21 naar 8.

2p **30** Welk uitgangspunt van het mediabeleid zou in het gedrang kunnen komen door het terugbrengen van het aantal zendgemachtigden? Licht je antwoord toe.

Opgave 5 Omroepfusies

tekst 8

Meer omroepen akkoord met fusieplannen

Maandag 14 november 2011

Dit weekend hebben weer een paar omroepen laten weten akkoord te gaan met de voorgenomen fusies.

5 De verenigings- en ledenraden van de TROS (met de AVRO) en VARA (met BNN) hebben hun goedkeuring gegeven aan de plannen. De KRO gaf vorige week al goedkeuring voor de
10 voorgenomen fusie met de NCRV. En

de EO heeft aangegeven als zelfstandige omroep door te willen gaan in het 3-3-2-model¹⁾. Als de achterban van elke publieke omroep instemt met
15 dat model, gaat het plan op 15 november naar minister Van Bijsterveldt van OCW. Zij wil de kosten van de publieke omroep beperken door het omroepbestel terug te brengen van
20 21 naar 8 omroepen.

bron: <http://www.villamedia.nl/nieuws/onderwerp/fusie/>.

noot 1 3-3-2-model: dit model is voorgesteld door de Raad van Bestuur van de Nederlandse Publieke Omroep en bestaat uit drie gefuseerde omroepen, drie stand-alone's en twee taakomroepen.